

Sygn. akt VI U 2967/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszcy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2020 r. w Bydgoszcy

na rozprawie

odwołań: (...) Spółki z o. o. z siedzibą w P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 13 czerwca 2019 r., znak: (...)

(...)

w sprawie: (...) Spółki z o. o. z siedzibą w P.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

z udziałem J. K. i P. Z.

o składki

1) zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne zainteresowanych J. K. i P. Z. stanowią kwoty zadeklarowane przez płatnika składek (...) Spółkę z o. o. z siedzibą w P.,

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz odwołującej (...) Spółki z o. o. z siedzibą w P. kwotę 2.400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt VI U 2967/19

UZASADNIENIE

Kolejnymi decyzjami z dnia 13 czerwca 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ustalił podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne dla J. K. i P. Z. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. w okresach wskazanych w decyzjach. W uzasadnieniu każdej z decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku kontroli przeprowadzonej u płatnika składek (...) Sp. z o.o. ustalono, że płatnik ten jest pracodawcą J. K. i P. Z.. W czasie obowiązywania umowy o pracę osoby te zawarły umowy zlecenia z K. N. (...). Spółka (...) zgłosiła ww. ubezpieczonych do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę, jako podstawę wymiaru składek deklarując wynagrodzenie minimalne bądź zbliżone do minimalnego, a K. N. w ramach działalności (...) zgłosił te osoby wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego. Spółka (...) i przedsiębiorstwo (...) są powiązane ze sobą osobowo i ściśle ze sobą

współpracują w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Ich siedziby znajdują się pod tym samym adresem, a kadrami zajmuje się ta sama osoba. Pracę osób wykonujących obowiązki w ramach stosunku pracy w (...) i w ramach umów zlecenia w (...) nadzorują te same osoby – K. N. i A. N.. Z materiału zgromadzonego przed organem rentowym wynika, że przez wykonywanie zlecenia J. K. i P. Z. faktycznie wykonywali czynności na rzecz swojego pracodawcy – spółki (...). Natomiast zawieranie umów zlecenia w czasie obowiązywania umowy o pracę miało na celu obejście przepisów prawa w rozumieniu art. 58 k.c. i tym samym obniżenie kosztów wynikających z obowiązku odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne od wyższej podstawy wymiaru składek. Dlatego też spółka (...) Sp. z o.o. powinna zadeklarować składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne również od przychodów uzyskiwanych przez swoich pracowników z tytułu umów zlecenia zawartych z K. N. (...).

Odwołania od ww. decyzji złożył płatnik składek – spółka (...) Sp. z o.o., reprezentowana przez pełnomocnika, zaskarżając je w całości.

W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik odwołującej spółki wskazał, że zaskarżone decyzje są rażąco błędne, nie zawierają odniesienia się do jakichkolwiek czynności wykonywanych przez ubezpieczonych J. K. i P. Z. w ramach umów o pracę w spółce (...) i w ramach umów zlecenia w (...) przy jednoczesnym twierdzeniu organu rentowego, że praca na podstawie umowy zlecenia była przez te osoby wykonywana na rzecz własnego pracodawcy. W tym zakresie organ rentowy również nie poczynił żadnych ustaleń, opierając się wyłącznie na wzajemnych powiązaniach spółki (...). Tymczasem są to odrębne podmioty prawa o innej strukturze organizacyjnej, innym przedmiocie działalności, każda z tych firm ma innych właścicieli i inaczej rozłożony kapitał. Obowiązujące prawo nie zakazuje tworzenia przez te same osoby różnych podmiotów gospodarczych, współpracy pomiędzy nimi, czy zatrudnienia tych samych osób. Wobec powyższego pełnomocnik odwołującej spółki wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez ustalenie, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla J. K. i P. Z. z tytułu umowy o pracę w spółce (...) Sp. z o.o. w okresach spornych stanowią kwoty deklarowane przez płatnika składek oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz tej spółki zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonych decyzji oraz o zasądzenie od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zarządzeniem z dnia 16 września 2019 roku Sąd Okręgowy w Bydgoszczy na zasadzie art. 219 k.p.c. połączył sprawy z ww. odwołań o sygn. akt VI U 1974/19 i VI U 1967/19 do łącznego i rozstrzygnięcia pod sygn. akt VI U 1967/19.

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2019 roku Sąd Okręgowy zawiadomił K. N. jako (...) z siedzibą w S. o toczącym się postępowaniu i pouczył go o możliwości przystąpienia do sprawy w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia. Mimo to K. N. jako osoba reprezentująca firmę (...) nie przystąpił do sprawy.

Obecny na rozprawie w dniu 14 stycznia 2020 roku P. Z. oświadczył, że nie potrafi zająć stanowiska w sprawie, zaś J. K. podzielił stanowisko odwołującej spółki.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Spółka (...) Sp. z o.o. powstała około 20 lat temu. Siedziba spółki znajduje się od około 2 – 3 lat w P. przy ulicy (...), a wcześniej znajdowała się w I.. Adres księgowości znajduje się w S. w Oddziale spółki. Założycielami spółki był ojciec i brat K. N. i A. N.. Około 2002 roku K. N. przejął udziały ojca. Wspólnikami spółki obecnie jest K. N. (68% udziałów) i A. N. (32% udziałów). A. N. jest również prokurentem tej spółki. Przedmiotem działalności spółki jest sprzedaż gazu propan butan dla swoich klientów i podmiotów zewnętrznych, projektowanie i budowa instalacji gazowych oraz pojemników gazowych ciśnieniowych, jak również usługi transportowe (krajowe i międzynarodowe). Spółka jest właścicielem samochodów ciężarowych (8 pojazdów przystosowanych do cystern, w tym 2 samochody z możliwością podłączenia wywrotki) oraz magazynów gazu znajdujących się w P. i w S.. W P. znajduje się również zakład budowy instalacji i zbiorników gazowych.

Spółka (...) podejmuje się też przewozu innych materiałów na rzecz podmiotów zewnętrznych, m.in. kruszywa i kostki brukowej dla K. w P., kruszywa do L., zboża do (...) A.. Jeden z kierowców zatrudnionych w (...) obsługuje wywrotkę. Spółka zatrudnia około

15 – 20 pracowników (tak samo w latach 2017 – 2018), w tym kierowców (około 10), spawaczy i monterów (kilka osób), pracowników logistyki (1 – 2 osoby), księgową (1 – 2 osoby) oraz przedstawiciela handlowy. Zdarza się w incydentalnych przypadkach, że spółka zawiera umowy zlecenia z osobami z zewnątrz, w tym z pracownikami (...) (np. do malowania rurociągów). Spółka nie zatrudniła pracowników na nadgodzinach.

Spółka (...) nie zajmuje się skupem zbóż od rolników, ani nie zajmuje się suszeniem tych zbóż.

/dowód: zeznania świadka A. N., nagranie audio, k. 122 akt; zeznania świadka K. N., nagranie audio, k. 122 akt, k. 139 akt; zestawienie pracowników, k. 126 – 126 v. akt/

K. N. od 2003 roku prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w S.. Przedmiotem tej działalności jest kupno zbóż, w tym mokrej kukurydzy od rolników indywidualnych na podstawie umów kontraktacji, oczyszczenie zbóż i kukurydzy przywożonej przez rolników, jej suszenie i następnie magazynowanie zbóż i kukurydzy w silosach zbożowych (elewatorach) i w końcowym etapie sprzedaż do ostatecznego odbiorcy (bądź sprzedaż i w dalszym ciągu magazynowane dla odbiorców). Przedsiębiorstwo to zatrudnia około 10 pracowników pracujących w skupie, w tym kierownika elewatora w S. oraz pracowników fizycznych obsługujących elewator (firma nie zatrudnia kierowców). A. N. nie uczestniczy w tej działalności.

W czasie zwiększenia prac sezonowych w (...) spowodowanych skupem zbóż oraz kukurydzy i suszeniem kukurydzy (od lipca do końca grudnia każdego roku) firma ta ma zwiększone zapotrzebowanie na pracowników na wykonanie określonych prac fizycznych (tj. głównie prac pomocniczych przy skupie celem uprzątnięcia placu, przygotowania elewatora do sezonu, podsypywania kukurydzy, rozładowywania ciągników czy pobierania próbek). Firma skupuje rocznie około 20.000 – 30.000 ton ziarna. Od stycznia do sierpnia każdego roku wykonywane są dodatkowe prace doraźne (m.in. naprawy). Jako że K. N. miał trudności w znalezieniu osób z zewnątrz do wykonania tego typu prac, postanowił zaproponować pracownikom spółki (...) zawarcie umów zlecenia w tym zakresie. Tym bardziej, że był on świadomy tego, że kierowcy zatrudnieni w (...) z uwagi na ograniczenie czasu kierowców, podejmują się dodatkowych prac na rzecz innych podmiotów. Zdarzało się, że umowy zlecenia K. N. zawierał z osobami, które nie były zatrudnione w spółce (...). Uzgodnienia co do zakresu prac były z reguły ustne, a umowa zlecenia była podpisywana bądź przed wykonaniem prac, bądź pod koniec miesiąca po wykonaniu prac. Umowy zlecenia przygotowywała osoba z księgowości.

/dowód: zeznania świadka A. N., nagranie audio, k. 122 akt; zeznania świadka K. N., nagranie audio, k. 122 akt, k. 139 akt; zestawienie pracowników, k. 125 akt/

Pomiędzy spółką (...) Sp. z o.o. a firmą (...) istnieją powiązania. K. N. jest większościowym udziałowcem spółki (...) i zarazem właścicielem przedsiębiorstwa (...). (...) jest właścicielem budynku biurowego w S. i wynajmuje pomieszczenia (...) spółce (...). Podobnie firma (...) jest właścicielem wagi i wynajmuje ją spółce (...) na potrzeby ważenia pojazdów tej spółki. Ich księgowość prowadzi jedna osoba – księgową zatrudnioną w (...) na podstawie umowy o pracę i wykonującą umowę zlecenia zawartą z (...) w zakresie oznaczonych usług księgowych. Niezależnie od tego (...) posiada własną księgową. Spółka (...) świadczy usługi przewozu towarów dla (...) (wywóz zboża i kukurydzy z elewatora do klienta ostatecznego bądź do portu w G. i w G.). (...) ma stałego kontrahenta – firmę (...). (...) korzysta z usług (...) do przewozu zboża z elewatora w S. do młyna należącego do firmy (...). Średnio jest to około 1.500 ton kukurydzy do przetransportowania między S. a B., gdzie mieści się młyn (...). Dziennie jeden kierowca może przewieźć około 50 ton kukurydzy. W jedną stronę kierowca (...) przewozi kukurydżę dla (...), a w powrotnym kursie zabiera przykładowo kruszywo dla K. z P.. Zdarza się też, że D. kupuje kukurydżę bezpośrednio z magazynu w S. (bez dowozu) i wówczas bezpośrednio firma ta korzysta z usług spółki (...) (D. nie posiada własnego transportu). Pomiędzy spółką (...) i firmą (...) nie została formalnie zawarta umowa o współpracę.

/dowód: zeznania świadka A. N., nagranie audio, k. 122 akt; zeznania świadka K. N., nagranie audio, k. 122 akt, k. 139 akt; protokół kontroli wraz z załącznikami, k. 25 – 43 akt/

W dniu 19 czerwca 2017 roku ubezpieczony P. Z. zawarł ze spółką (...) Sp. z o.o. umowę o pracę, na stanowisku kierowcy (...) (pojazdów niebezpiecznych przewożących gaz) na terenie kraju i Unii Europejskiej w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas określony do dnia

31 grudnia 2017 roku za wynagrodzeniem 2.000 złotych brutto miesięcznie, a w razie świadczenia pracy na terenie Niemiec przysługiwało mu nadto wynagrodzenie stanowiące równowartość 8,84 euro brutto za każdą godzinę pracy według średniego kursu EURO NBP na ostatni dzień miesiąca, w którym praca będzie wykonywana. W dniu 22 grudnia 2017 roku ubezpieczony zawarł z ww. spółką kolejną umowę pracę na czas nieokreślony na stanowisku kierowcy (...) na terenie kraju z wynagrodzeniem 2.100 złotych brutto miesięcznie. Jako termin rozpoczęcia pracy umowie tej wskazano dzień 1 stycznia 2018 roku. Do jego obowiązków pracowniczych w ramach umów o pracę należało obsługiwanie cysterny z gazem płynnym, w tym przygotowanie samochodu do pracy, zatankowanie paliwa, załadowanie cysterny gazem z magazynu w punkcie wydania gazu za pomocą rurociągu i dowożenie gazu do klientów oraz uzupełnienie dokumentacji. W drodze powrotnej zdarzało się, że ubezpieczony tankował gaz i wracał do bazy. Ubezpieczony jeździł po terenie całego kraju. Obowiązywały go ograniczenia dotyczące czasu pracy kierowców. Przełożonym ubezpieczonego był K. N., a korekty jego pracy wykonywał dyspozytor, który wskazywał mu konkretny kurs do wykonania (zlecał bieżące kursy). Zdarzało się też tak, że ubezpieczony w ramach obowiązków pracowniczych w (...) przewoził towar należący do (...) w ramach usług (...) świadczonych na rzecz (...). W tym czasie ubezpieczony nie jeździł cysterną, ale wywrotką i przewoził zboże i kukurydzę. Były to jednak w dalszym ciągu obowiązki pracownicze wykonywane w (...) i kursy przewozu zboża zlecał mu dyspozytor z (...). Ubezpieczony posiada uprawnienia do kierowania pojazdami ciężarowymi z przyczepą (w tym do przewozu materiałów niebezpiecznych).

W czasie obowiązywania umowy o pracę ubezpieczony zawarł z K. N. w ramach działalności (...) umowy zlecenia, tj.:

- a. umowę z dnia 1 lipca 2017 roku, na podstawie której zobowiązał się do porządkowania terenu w S. od dnia podpisania umowy do dnia 30 września 2017 roku za wynagrodzeniem 2.000 złotych netto, jednak nie mniej niż 13 złotych brutto za godzinę pracy, płatne po zakończeniu każdego miesiąca, najpóźniej 10 dni po przekazaniu informacji o ilości godzin i po przedłożeniu rachunku;
- b. umowę z dnia 1 października 2017 roku, na podstawie której zobowiązał się do porządkowania terenu w S. od dnia podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2017 roku za wynagrodzeniem 2.000 złotych netto, jednak nie mniej niż 13 złotych brutto za godzinę pracy, płatne po zakończeniu każdego miesiąca, najpóźniej 10 dni po przekazaniu informacji o ilości godzin i po przedłożeniu rachunku;
- c. umowę z dnia 1 stycznia 2018 roku, na podstawie której zobowiązał się do porządkowania terenu w S. od dnia podpisania umowy do dnia 30 kwietnia 2018 roku za wynagrodzeniem 2.000 złotych netto, jednak nie mniej niż 13,70 złotych brutto za godzinę pracy, płatne po zakończeniu każdego miesiąca, najpóźniej 10 dni po przekazaniu informacji o ilości godzin i po przedłożeniu rachunku.

Prace na podstawie ww. umów zlecenia zaproponował mu K. N.. Ubezpieczony zgodził się wykonywanie tej pracy, licząc na dodatkowy zarobek. W 99% praca ubezpieczonego na podstawie umów zlecenia polegała na podmiataniu ziarna kukurydzy bądź innych zbóż magazynowanych czasowo na placu firmy w S.. Zamiecione zboże następnie ładował na taczkę i odwoził do magazynu, a przy większej ilości zbóż były one transportowane za pomocą ładowarki. Ubezpieczony pracował też przy sprzątanii magazynów (tj. zamiatał i wywoził osad). Nie pobierał prób zbóż. P. Z. był osobą dyspozycyjną do wykonania ww. prac (tj. wykonywał zadania krótkoterminowe przez kilka dni w tygodniu – raz, dwa bądź trzy razy w tygodniu w zależności od potrzeb firmy i obowiązków pracowniczych w spółce (...), dorywczo). Każdorazowe czynności sprzątanii trwały około 2 – 5 godzin. Pracę zlecał mu kierownik elewatora – T. J., zatrudniony w (...) bądź K. N., osobiście bądź telefonicznie. Umowy zlecenia ubezpieczony podpisywał w biurze firmy, czasami u księgowej, a czasami w obecności K. N.. Wynagrodzenie zostało ubezpieczonemu zaproponowane przez K. N., a ubezpieczony zgodził się na tę wysokość wynagrodzenia. Wysokość wynagrodzenia była uzależniona od ilości

przepracowanych godzin przemnożonych przez stawkę określoną w umowie. Rachunki do umów zlecenia sporządzał ubezpieczony przy pomocy księgowości. W ramach umów zlecenia nie wykonywał czynności pracowniczych w (...).

/dowód: umowy zlecenia, k. 90 akt; umowy o pracę, k. 92 akt; zeznania świadka K. N., nagranie audio, k. 122 akt; zeznania zainteresowanego P. Z., nagranie audio, k. 122 akt, k. 139 akt; akta osobowe P. Z., załącznik do akt/

W dniu 30 czerwca 2010 roku ubezpieczony J. K. zawarł ze spółką (...) Sp. z o.o. umowę o pracę, na stanowisku kierowcy na terenie kraju w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas nieokreślony za wynagrodzeniem 1.317 złotych brutto miesięcznie. Jako termin rozpoczęcia pracy strony wskazały dzień 1 lipca 2010 roku. Aneksem z dnia 1 stycznia 2017 roku strony zmieniły postanowienia umowy, wskazując, że ubezpieczonemu będzie się należeć wynagrodzenie w kwocie 2.000 złotych brutto miesięcznie, a w razie świadczenia pracy na terenie Niemiec przysługiwać mu będzie wynagrodzenie stanowiące równowartość 8,84 euro brutto za każdą godzinę pracy według średniego kursu EURO NBP na ostatni dzień miesiąca, w którym praca będzie wykonywana. Kolejnym aneksem z dnia 1 stycznia 2018 roku strony ustaliły, że ubezpieczonemu będzie przysługiwać wynagrodzenie w kwocie 2.100 złotych brutto miesięcznie, a aneksem z dnia 11 maja 2018 roku strony podwyższyły wynagrodzenie do kwoty 2.600 złotych brutto miesięcznie. Pozostałe warunki umowy o pracę pozostały bez zmian. Do obowiązków ubezpieczonego należało obsługiwanie samochodu (...), do przewożenia materiałów niebezpiecznych. Otrzymywał zlecenia od logistyka dokąd ma dostarczyć gaz i jeździł po terenie całego kraju. Nie pracował w nadgodzinach. Oprócz logistyka polecenia wydawał mu K. N.. Ubezpieczony obsługiwał tylko cysterny. Nie obsługiwał wywrotek, ani nie przewoził innych materiałów aniżeli gaz.

W czasie obowiązywania umowy o pracę ubezpieczony zawarł z K. N. w ramach działalności (...) umowy zlecenia, tj.:

- a. umowę z dnia 1 lipca 2017 roku, na podstawie której zobowiązał się do wykonywania czynności pomocniczych przy skupie zbóż na obiekcie suszarniczo – magazynowym w S. od dnia podpisania umowy do dnia 30 września 2017 roku za wynagrodzeniem 2.000 złotych netto, jednak nie mniej niż 13 złotych brutto za godzinę pracy, płatne po zakończeniu każdego miesiąca, najpóźniej 10 dni po przekazaniu informacji o ilości godzin i po przedłożeniu rachunku;
- b. umowę z dnia 1 października 2017 roku, na podstawie której zobowiązał się do wykonywania czynności pomocniczych przy skupie zbóż na obiekcie suszarniczo – magazynowym w S. od dnia podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2017 roku za wynagrodzeniem 2.000 złotych netto, jednak nie mniej niż 13 złotych brutto za godzinę pracy, płatne po zakończeniu każdego miesiąca, najpóźniej 10 dni po przekazaniu informacji o ilości godzin i po przedłożeniu rachunku;
- c. umowę z dnia 1 stycznia 2018 roku, na podstawie której zobowiązał się do wykonywania czynności pomocniczych przy skupie zbóż na obiekcie suszarniczo – magazynowym w S. od dnia podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2018 roku za wynagrodzeniem 2.000 złotych netto, jednak nie mniej niż 13,70 złotych brutto za godzinę pracy, płatne po zakończeniu każdego miesiąca, najpóźniej 10 dni po przekazaniu informacji o ilości godzin i po przedłożeniu rachunku
- d. umowę z dnia 1 września 2018 roku, na podstawie której zobowiązał się do wykonywania czynności pomocniczych przy skupie zbóż na obiekcie suszarniczo – magazynowym w S. od dnia podpisania umowy do dnia 30 listopada 2018 roku za wynagrodzeniem 2.000 złotych netto, jednak nie mniej niż 13,70 złotych brutto za godzinę pracy, płatne po zakończeniu każdego miesiąca, najpóźniej 10 dni po przekazaniu informacji o ilości godzin i po przedłożeniu rachunku.

Umowy zlecenia zaproponował ubezpieczonemu K. N., pytając ubezpieczonego czy nie chce sobie dorobić. Prace te ubezpieczony miał wykonywać przy elewatorze w S. (w czasie skupu zbóż) i polegały one na podgarnianiu, pomocy przy rozładunku zbóż (otwierał burdy przyczepy celem jej rozładunku). Nie pobierał prób zbóż. Umowy były zwykle podpisywane na początku miesiąca. Raz zdarzyło się, że została podpisana już po wykonaniu prac, na koniec miesiąca. Zwykle pracował w soboty i w niedziele, ale zdarzało się też, że pracował w ciągu tygodnia w różnych godzinach w zależności od czasu trwania skupu i warunków atmosferycznych (po 2 – 3 godziny). Pracował raz – dwa razy w tygodniu. Pracę danego dnia zlecał mu T. J. – kierownik elewatora w S., pracownik (...). Wysokość wynagrodzenia z

tytułu umów zlecenia zostało uzgodnione pomiędzy ubezpieczonym a K. N.. Ubezpieczony w ramach umów zlecenia nie wykonywał obowiązków pracowniczych zleconych mu przez (...).

/dowód: umowy zlecenia, k. 113 akt; umowa o pracę, k. 115 akt; zeznania J. K., nagranie audio, k. 122 akt, k. 139 akt; akta osobowe J. K., załącznik do akt/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w sprawie, w tym w aktach organu rentowego oraz w aktach osobowych J. K. i P. Z., których wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu, a które nie były kwestionowane przez żadną ze stron pod względem ich autentyczności, jak i prawdziwości zawartych w nich informacji. Podstawę ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie stanowiły również zeznania świadka A. N., zainteresowanych J. K. i P. Z. oraz odwołującego K. N. złożone na okoliczność rodzaju i specyfiki działalności spółki (...) i firmy (...), ich wzajemnych powiązań, jak również na okoliczność rodzaju i charakteru prac wykonywanych przez zainteresowanych J. K. i P. Z. na rzecz każdej z ww. firm. Zeznania te Sąd uznał za wiarygodne, albowiem były one jasne, logiczne, stanowcze i – co istotne – korespondowały wzajemnie ze sobą, jak i z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, w tym znajdowały poparcie w przedłożonych w sprawie dokumentach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania złożone w niniejszej sprawie zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 266) za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy również sytuacji, gdy ma miejsce wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę zlecenia z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy. Art. 8 ust. 2a cytowanej ustawy dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, LEX nr 514221).

W wyroku z dnia 6 lutego 2014 roku w sprawie II UK 279/13 (LEX nr 1436176) Sąd Najwyższy trafnie wskazał, że dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą. Przepis ten został wprowadzony z dniem 30 grudnia 1999 roku (ustawą z dnia 23 grudnia 1999 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; Dz. U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1256), po to, aby wyeliminować sytuacje, gdy w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywałby te same obowiązki, które świadczył w ramach umowy o pracę, wskutek czego pracodawca nie musiałby zatrudniać pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne od wyższego wynagrodzenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 czerwca 2013 r., III AUa 1924/12, LEX nr 1335642).

Obowiązek wykazania, że w odniesieniu do każdego z ubezpieczonych, co do których zostały złożone odwołania, wypełnione zostały przesłanki określone w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej spoczywa na organie rentowym, zgodnie z regułą przewidzianą w treści art. 6 k.c. Stosownie do tego przepisu ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W myśl natomiast art. 232 k.p.c. strony są zobowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności ciężar

dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, nie Sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Dlatego też w niniejszej sprawie organ rentowy powinien był wykazać, że w ramach umów zlecenia zawartych przez J. K. i P. Z. z K. N. prowadzącym działalność pod firmą (...), w istocie wykonywali oni pracę na rzecz swojego pracodawcy, czyli na rzecz (...) Sp. z o.o., z którym w tym samym czasie łączyły ich umowy o pracę.

Na kanwie przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że ciężarowi temu organ rentowy nie sprostął. Wnioski organu rentowego, jakoby beneficjentem pracy ww. zainteresowanych wykonywanej na podstawie umów cywilnoprawnych w ramach działalności (...) był ich pracodawca – (...) Sp. z o.o., a właściwym powodem zawierania z nimi umów cywilnoprawnych było obejście przepisów prawa celem obniżenia obciążeń publicznoprawnych, nie potwierdziły się w postępowaniu dowodowym przed Sądem.

Analiza materiału dowodowego, w tym zeznań zainteresowanych, świadka A. K. i odwołującego K. K. (2), prowadzi do wniosku, że w okresie spornym istotnie spółka (...) i firma (...) współpracowały ze sobą w zakresie transportu zbóż (kukurydzy), były powiązane osobowo (K. N. był większościovym (...) spółki (...) i właścicielem firmy (...)), jak również prowadziły działalność w tym samym miejscu (spółka (...) najmowała pomieszczenia biurowe od (...) w S. i wagę oraz była właścicielem magazynu na terenie (...)), jak również ta osoba zajmowała się księgowością obu spółek. Tym niemniej jednak oba te podmioty prowadzą różny zakres działalności. Spółka (...) zajmuje się handlem gazem propan butan, projektowaniem i budową instalacji gazowych oraz pojemników gazowych ciśnieniowych oraz usługami transportowymi (krajowe i międzynarodowe) – głównie transportem gazu płynnego, ale również transportem innych surowców (kruszywa, zboża, kukurydzy czy kostki brukowej). Natomiast działalność (...) polega na skupowaniu zbóż i mokrej kukurydzy oraz na handlu zbożem i kukurydzą. (...) nie zajmuje się świadczeniem usług transportowych. Korzysta w tym zakresie z usług świadczonych przez (...). Pod względem przedmiotu działalności są to zatem dwa odrębne podmioty gospodarcze, funkcjonujące na rynku w zupełnie innych dziedzinach działalności gospodarczej.

Bezspornym było to, że K. N. w ramach działalności (...) zawierał z pracownikami spółki (...) Sp. z o.o. w osobach J. K. i P. Z. umowy zlecenia, na podstawie których zlecała im prace do wykonania polegające na wykonywaniu prac porządkowych na placu (...) w S. (podgarniania zboża magazynowego na placu, zamiatania, czyszczenia elewatora) oraz innych prac pomocniczych w sezonie skupu zboża i kukurydzy (świadczenie pomocy w rozładunku zbóż). Natomiast na podstawie umowy o pracę byli oni kierowcami (...) (niebezpiecznych pojazdów przewożących gaz). Konieczne było więc ustalenie rzeczywistego zakresu czynności wykonywanych przez poszczególnych ubezpieczonych na rzecz każdego z ww. podmiotów i w konsekwencji ustalenie, który z tych podmiotów był beneficjentem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych w (...), tj. czy był to właśnie ten podmiot czy też może spółka (...) Sp. z o.o.

Pamiętać trzeba, że czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca była de facto wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a ściślej rzecz ujmując, należy w takiej sytuacji badać, który podmiot ostatecznie korzysta z wykonania umowy. Nie jest przy tym wymagane, aby pracownik wykonywał w ramach umowy zlecenia takie same czy nawet podobne czynności, jak w ramach stosunku pracy. Mogą być to nawet czynności o zupełnie odmiennym charakterze (por. wyr. Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 grudnia 2018 r., III AUa 1133/17, LEX nr 2613465). Przepis art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej stanowi o wykonywaniu pracy na rzecz pracodawcy, z którym dany ubezpieczony pozostaje w stosunku pracy, nie zaś o wykonywaniu pracy „na korzyść” tego pracodawcy, ani też „wyłącznie na rzecz” pracodawcy. Powyższe oznacza, że zastosowanie przepisu art. 8 ust. 2a ww. ustawy nie jest wykluczone w sytuacji, gdy pracodawca nie uzyskuje bezpośrednio korzyści z wykonywania przez ubezpieczonego pracy w ramach umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, ani też w sytuacji, gdy ubezpieczony pracę tę wykonuje zarówno na rzecz pracodawcy, jak i na rzecz podmiotu, z którym zawarł umowę agencyjną, umowę zlecenia lub zbliżoną rodzajowo umowę o świadczenie usług. Pracodawca jest płatnikiem składek także od wynagrodzenia, które jego pracownik otrzymuje od osoby trzeciej za wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy w ramach umów objętych art.

8 ust. 2a ustawy systemowej (por. wyr. Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 5 czerwca 2018 r., III AUa 447/15, LEX nr 2538345; wyr. Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 listopada 2017 r., III AUa 941/17, LEX nr 2484200).

Z zeznań przesłuchanych w sprawie zainteresowanych w osobach J. K. i P. Z. nie wynika, aby w ramach zawartych umów zlecenia zawartych w ramach (...) wykonywali oni faktycznie pracę na rzecz swojego pracodawcy (...) jak próbował tego dowieść organ rentowy. Wręcz przeciwnie zakres obowiązków wykonywanych przez nich na podstawie umów zlecenia zasadniczo różnił się od obowiązków pracowniczych i pozostawał w związku z odrębnościami wynikającymi z przedmiotu działalności gospodarczej obu podmiotów.

W ramach umów o pracę w spółce (...) obaj zainteresowani pracowali na stanowisku kierowcy (...). Do ich zadań należała obsługa cysterny z zawartością gazu. Transport w tym zakresie wykonywali na terenie całego kraju. Nie pracowali w nadgodzinach, albowiem wiązały ich ograniczenia wynikające z czasu pracy kierowców. Ich przełożonym w ramach stosunku pracy był K. N., a bieżące zadania do wykonania w zakresie trasy zlecał im dyspozytor zatrudniony w (...). J. K. obsługiwał tylko cysternę z gazem, a P. Z. oprócz cysterny z gazem w ramach obowiązków pracowniczych obsługiwał również wywrotkę do przewożenia innych surowców na rzecz podmiotów zewnętrznych (m.in. kruszywa dla (...) w P. i dla L.) oraz zboża i kukurydzy dla (...). Przy czym konkretny przewóz zbóż w ramach działalności (...) zlecał mu dyspozytor z (...) w ramach współpracy pomiędzy (...) a (...). Przewozów tych nie wykonywał natomiast w ramach umów zlecenia zawartych z (...).

W zakresie umowy zlecenia P. Z. wykonywał czynności polegające na porządkowaniu terenu na placu w S. w zakresie uprzątnięcia magazynowanego czasowo na placu zboża i kukurydzy. W 99% praca ubezpieczonego polegała na podmiataniu ziarna kukurydzy bądź innych zbóż. Zamiecione zboże następnie ładował na taczkę i odwoził do magazynu, a przy większej ilości zbóż były one transportowane za pomocą ładowarki. Ubezpieczony pracował też przy sprzątanii magazynów (tj. zamiatał i wywoził osad). Prace te wykonywał raz, dwa bądź trzy razy w tygodniu w zależności od potrzeb firmy i obowiązków pracowniczych w spółce (...), dorywczo, przez około 2 – 5 godzin w ciągu dnia. Pracę zlecał mu kierownik elewatora – T. J., zatrudniony w (...) bądź K. N., osobiście bądź telefonicznie. Wysokość wynagrodzenia była uzależniona od ilości przepracowanych godzin przemnożonych przez stawkę określoną w umowie.

Z kolei J. K. w ramach umów zlecenia zawartych z (...) podgarniał zboże, świadczył pomoc przy rozładunku zbóż, otwierał burdy przyczepy celem jej rozładunku. Nie pobierał prób zbóż. Zwykle pracował w soboty i w niedziele, ale zdarzało się też, że pracował w ciągu tygodnia w różnych godzinach w zależności od czasu trwania skupu i warunków atmosferycznych (po 2 – 3 godziny). Pracował raz – dwa razy w tygodniu. Pracę danego dnia zlecał mu T. J. – kierownik elewatora w S., pracownik (...). Wysokość wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia zostało uzgodnione pomiędzy ubezpieczonym a K. N..

W ramach umów zlecenia zainteresowani nie wykonywali obowiązków pracowniczych zleconych im przez (...), tj. nie obsługiwali samochodów ciężarowych.

Tym bardziej pozostały materiał dowodowy nie pozwalał na poczynienie stanowczego ustalenia, że beneficjentem pracy ww. zainteresowanych realizowanej w ramach umów zlecenia była spółka (...) Sp. z o.o. Nie zostało wykazane, aby spółka (...) korzystała w jakimkolwiek zakresie z pracy ww. ubezpieczonych wykonywanych na podstawie umów zlecenia. Mimo współpracy (...) i (...), przedsiębiorcy ci stanowią odrębne podmioty gospodarcze, każdy z tych podmiotów prowadzi odrębną księgowość. Jeśli zaś chodzi o zakres działalności obu podmiotów, to – jak już wcześniej wskazano – możliwe jest jego wyraźne rozgraniczenie. Podmioty te nie są przy tym powiązane ze sobą kapitałowo. Jedynym łącznikiem jest osoba K. N.. Sąd podkreśla, że nie jest niezgodna z prawem sytuacja, w której umowę o współpracę handlową zawierają ze sobą dwa odrębne podmioty gospodarcze, w których to uczestniczy ta sama osoba. Z punktu widzenia pewności obrotu jest to nawet sytuacja korzystna, obarczona mniejszym ryzykiem gospodarczym.

W związku z powyższym stwierdzić należy, że zaskarżone decyzje z braku wykazania przez organ rentowy przesłanek zawartych w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej – należy uznać za błędne i – jako takie – podlegały one zmianie poprzez

ustalenie, że podstawę wymiaru składek J. K. i P. Z. na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne stanowią kwoty zadeklarowane przez płatnika składek za wskazane okresy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy,
na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku.

Sędzia Ewa Milczarek